

№ 9.

У Суботу 27. Февруарія.

1843.

О Д Г О В О Р Ъ

Господину Евгению Юанновићу на питања поради њѣки назначены као неразумителны мѣста изъ стихотворенія Мушицковы, у Ч. 4. Народнаго Листа.

Ромулъ и Либеръ отаць, и са Касторомъ Поллуксъ

Туживше горко, што за заслуге свое наклоностъ Жуђену искусили нису. Онай, што Идру надвлада Страшну, и явна чудовишта еређнымъ покори трудомъ, Познаде, да в укротити наипосле найтеже зависть. Муньомъ ерѣ своіомъ пали, кон с' надъ наукам' выси, За собомъ њи оставивъ: по смрти ѣе люблѣнъ бытъ истый.

ОРАЦІЙ.

У Народномъ Листу Ч. 4. проговоріо е Г. Ев. Юанновићъ нешто о Мушицковымъ стихотвореніама. Онъ Мушицкогъ истина именуе најболѣшимъ нашимъ стихотворцемъ, али опетъ мене му налази, наводећи да будући се дѣла њѣгова као классическа поезія младежи школској у Сербіи предаю и толкую, неће бесполезно быти, *мало запытати се за еђѣкоя мѣста, коя су њѣму, а може быти и други-ма неразумителна, изяснивши се, да о внутренной вредноѣи ние говоръ.*

Да стихотворенія онакова, као што су Мушицкова, коя на себи носе печатъ савршенства, коя изображаваю и издаю духъ свога времена, и тако исторически живе, и означаваю карактеръ и дѣйства и отношенія лица, и

вѣка онога, у коме су постала, чимъ се праведно са производима Римскога великога стихотворца Орація Флакка успоређую, зактеваю зреле и способне, и нарочито са временомъ и окрестностима, у којима е Поета живіо и радіо, добро познате читатељ, о томе нема сумнѣ. Дакле е и умѣстно, да се свакој онај, коме су обстоятелства колико толико позната, постара по могућству притећи, како бы оно, што е у себи савршено, заедно и за младый нараштај и поздніе потомство разумително, слѣдователно у свой обширности полезно было. И ово се праведно одъ оны зактевати може, кои су са покойнымъ Поетомъ у свези пріятельскогъ сношенія были. Ова е мысао опредѣлила и Г. Георгія Мушицкогъ, те е къ I. књязи, а и мене, те самъ къ II. књязи стихотворенія Мушицковы додао њѣка историческа примѣчанія, коя бы къ разумителности што принела, и младомъ нараштаю трудъ олакшала. Да ли е и Г. Юанновићъ ту исту благу намѣру предъ очима имао, кадъ е њѣка мѣста, као неразумителна навео? — Я поне небы помыслити, а камо ли погодити могао, да бы ова наведена мѣста и другима съ маньомъ преправностю, а камо ли Г. Юанновићу, кои се доста ясно и за исправителя стихотворенія Мушицковы издае неразумителна, была. Садъ на питања:

1. Зашто у књ. I. стр. 35. каже Мушицкій: „Са бѣдствомъ самогъ могъ живота.“ — Онде нестои „могъ живота“, но „са бѣдствомъ самогъ свогъ живота.“ Ово „свогъ“ односи се на Живковића, коме говори, а не на

нѣга. И то право, и сходно и исторически истинито; ерѣ е Живковићъ Стефанъ своѣмъ роду ревностъ и истину услугу завста са бѣдствомъ самогъ свогъ живота указао, почемъ знамо, да е онъ у Сербіи онда служио, и онде, где е пуцнява была и воююћи ватра се просипала, као што е и кодъ Айдук-Велька на Банѣи быо, где се и поболоо, па е онако боланъ постелю оставити, и изъ очевидно опасности бѣгати морао.

2. „Откако славномъ Стефанъ сыйный ми возложи крестъ на перси, стр. 38. Ово е, вели, безпослено.“ — То безпослено ние. Но говорити о томе, доста е безмѣстно; ерѣ то принадежи къ внутренней вредноћи, о којој овде, као што е напредъ назначено, ние говорѣ. Мысао е пакъ та: Ево има већ четири године, како самъ Архимандритомъ постао, дакле као исподъ стеге зависимости изишао, па ми е могуће было, и опетъ іошть на слави монастырской за цѣло то време до данасъ нисамъ быо. Ово се неможе рећи безпослено; ерѣ друго е кадъ зависи одъ другога, да види славу, а друго е кадъ зависи то одъ нѣга самога, па опетъ видіо ние.

3. „У кои часъ ме Вуковымъ поздравити Меценатомъ, престадо въ тойже быт', стр. 41. Зашто то?“ — За ово ено объясненія у првой строфи, где каже: „Изъ Шишатовца Вукъ отиде;“ па зато и престаде му онъ быти Меценатомъ. У оно време е Вукъ у Шишатовцу кодъ Мушицкогъ живіо. Онъ е до-нео одъ Копытара изъ Беча Рѣчнике разне, као Микаля, Ямбришића; Беллостенца, Делла Беллу, Хайма, Велеславина, Стулли, Бандтке. И Мушицкій га е као правый Меценатъ цѣлу годину ту држао и издржавао, и у самомъ послу, т. е. у сачиняванію Рѣчника и Грамматике подпомагао. О овомъ извѣстившій се Митрополитъ пише Мушицкомъ, да одма иде Вукъ изъ монастыра, да ние онде на трошку. Да-кле га е престао подпомагати, и тако престао е Меценатомъ нѣговимъ быти.

4. „Кое съ бореніемъ я понесо и носимъ, стр. 42. Какова су то (т. е. какво е)?“ —

То значи: Четрнаесто е лѣто, како име Лукиана носимъ, т. е. како самъ у чину овомъ, и еднако се боримъ, т. е. съ неугодностю живимъ. Неугодности те и у двору Митрополитскомъ и у монастыру доста е овде напоменути; онъ исповѣда да су были неугодности, као што іѣ е онъ осећао; нити о осећанію нѣговомъ неугодномъ, кое онъ исповѣда, икакове сумнѣ има, башъ да бы ко и виѣшнѣ причине у обрану узети хотео.

5. „Зашто назива на стр. 45. Вука крылатымъ, а на стр. 48. бѣднымъ?“ — Крылатымъ зато, што е Вукъ найвыше у оно време путовао, дакле као прелетао, кое прелетанѣ предпоставля крыла. Да се пакъ бѣднымъ назвати могао, о томе нема сумнѣ; ерѣ е бѣданъ у свакомъ смыслу быо.

6. „Кои су то Милоши, Юговићи, Топличани, стр. 49. и како свезаше?“ — Толкованѣ слѣдуе за нѣима съ овима рѣчма: „Мышце имъ позна Стамбуле бѣсный, ты, и гордый Галле!“ — Дакле сви они юнацы нови, кои су у Сербіи противъ Даия отечество и народъ бранили, и они храбри витезови Србљи, кои су у Аустріи противъ Француза храбро воевали, подобни су Милошима, Юговићима, Топличанима. Свезаше цѣпъ народну, т. е. ланацъ, или союзъ скоччаше, утврдише. Ово се све односи на ратъ Србали са Турцыма, и Аустріе са Французима, дакле све найдалѣ до 1815. год. — А на стр. 67. кнѣ. II. гди каже: „Свергнуше съ Европы цѣпъ, вси Ирои уже всюды почивають намъ“, разумѣва одъ год. 1813. и 1815. год. овамо, почемъ е союзнымъ сялама Наполеонъ побѣженъ, и миръ после Бечкога конгресса 1815. год. утврѣненъ, да већ рата нема, но да Ирои одпочиваю у миру.

7. „Какова е то вражія рука стрелу напрегнула? стр. 54.“ — То су тужбе нѣговы калуѣра, кое су ишле на нѣговъ убитакъ.

8. „Ждраль, ние ли конь? стр. 70.“ — Ёсте конь, то се само каже.

9. „Божество намъ е душа у тѣлу и пр. на што то? стр. 72.“ — Ово дакле петреба толкованя, ерѣ неизлаже се, као да се неразу-

ме; но пита се, на што е; дакле принадежи питањ ово кь внутренней вредноѣи, о којој овде ние говоръ.

10. „Цѣномъ спокойности мое дадо му сыйность, стр. 73. гдѣ е та сыйность?“ — Наравно у болѣмъ виду, оправляно манастира, као што знамо баръ то да е келіе неке доправіо, и нову ракициницу начиніо. Но и ово принадежи кь внутренней вредноѣи, а не кь неразумителности.

11. „Само духу свобода да ми се врати; стр. 74. Да ли ние быо свободанъ писати пріятельмъ?“ — И ово е разумително, но мана се налази вредноѣи внутренней, о којој ние рѣчь. А правданъ лако бы се нашло у самой простой пословичной истини: весело сердце куделю преде; па Богме и духъ слободанъ одъ брига, бѣде и напасти радо пріятельмиа пише.

12. „Дай Мецената ми найди, стр. 74. На што ли?“ — И ово ние неразумително, но побія се само внутреня вредноѣа, о којој ние говоръ; желъи се нѣговой замѣра, као да му ние потребанъ быо Меценатъ. На ово бы простъ одговоръ быо, да свакій зна найболѣ, шта га тишти, тако и Мушицкій е найболѣ знао, шта му е нужно, па то е и желіо.

13. „Да е духъ мой самъ Богъ, стр. 75. Како е то?“ — Ово е тако, као кадъ зверина каква насрне на човека, па овай стане и оштро е погледи, а она се ужасне одъ величине и важности нѣгове, и повуче се натрагъ. Но ние требало овде изоставити: „Ил' му с' чини, да е духъ мой самъ Богъ.“ —

14. „Заръ да га ладнымъ назове таки, стр. 77.“ — Заръ естъ турско, чини ми се, као и текъ, а таки естъ греческо тахъ.“ — И ово е разумително, но дира у внутреню вредноѣу, о којој овде ние рѣчь. Да ли Г. Іоанновићъ изъ истине мысли, да Мушицкій ние знао какове су то рѣчи „заръ и таки;“ или е само радъ да друге о томе увѣри, ако онъ и немисли. Оно бы было чудно, а ово ружно.

15. „Гдѣ е каяедра Србскогъ языка? стр. 90.“ — Ово е лако было разумѣти. Како се разумно предпоставити мора, да е Мушицкій знао, да у оно време, кадъ е оно писао, нема каяедре Србскога языка, то се и само каже, да се разумѣва каяедра, коя треба да буде или коя ће бити као што се види ясно изъ Оде 29. кнѣ. II. стр. 79. кою е писао те исте године „о заведеніи каяедръ Србскога языка и пр.“ —

16. „Гдѣ ли Панѣсонъ? 79.“ — Разумѣва се похвала и споменъ, коимъ е онъ самъ заслужене у роду мужеве овѣковѣніо и обезсмертіо. Та онъ е пѣвао Стратимировићу, Владци пригорскомъ Петровићу, Живковићу, Текелијама, Савви Продановићу, Вуковићу, Добровскомъ, Кошитару, Шафарыку, Марку Сервійскомъ, Болићу, Путнику, Цару Францу, Лудвику, Чести народной и т. д.

17. „Меће електронъ; а доле стои щить, стр. 93. Ё ли то тако?“ — Електронъ ние щить, но толкованъ одъ толкователя свои собственны мысли може пріймити: и щить брани одъ неприятельскогъ оружія и нападања.

18. „Лону рода вѣранъ буд', стр. 128. Шта е то?“ — То е то исто што: Роду твомъ вѣранъ буди свагда.

19. „На што онай стіхъ: vincit amor patriae, laudumque immensa cupido, стр. 121.“ И ово Г. Іоанновићъ разуме, но као за несходно држи, дакле дира вредноѣу внутреню, о којој овдѣ ние рѣчь.

20. „На дасци пывамъ по мору несреће, стр. 122. Какове и зашто? — За Архимандрита и настоятеля манастирскогъ доста е велика несрећа, кадъ га Митрополитъ презре, дигне руке одъ нѣга, и одузме му управленіе манастира, было то зашто му драго.

21. „Садъ се спремамъ нравственна Милоша ко слави, стр. 128. Што е то?“ — То е то: Садъ радимъ, да себе оправдамъ и очистимъ одъ нанешены ми ляга' кодъ мога Надлежателства како да се сяянъ покажемъ у нравственности, до онога степена, као што е Милошъ (Обилићъ) у юначству свѣту се по-

вазо, скинувши са себе лягу, која му е опаданѣмъ и клеветомъ нанесена и наметнута.

22. „Украшенъ мужъ многимъ добродѣтельима и пр. стр. 137. Кои е то, или е то вообще речено? — Ово се лепо разуме, да е вообщте речено. Али коме пчела за клобукомъ, онай свакій некъ се пипне, а ако онъ неће, другій ће га напипати, и онога, кои е онда такавъ быо, и кои ће кадгодъ такавъ быти.

23. „Когь срећанъ первоъ добыхъ у Карловцы, стр. 139. Ты ондѣ е излишно.“ Излишно е у мѣри стиха, но смысао неквири, шта выше, јошть се болѣ разуме, него кадъ га небы было; дакле ни ово ние неразумително, по дира у вредноћу внутреню, о којој овдѣ ние речъ. Може быти, да бы ово „ты“ принадлежало на край првога редка исте строфе са елизіомъ овако: Небойсе, Друже вѣри и любезный, Ты, —

24. „Кои е оно клеветникъ? стр. 142.“ — Клеветникъ е нѣговъ свакій онай и свагда быо, кои е нѣгову заслужену цѣну и важность неправедно умалити, оборити, и окалати староа се. Кадъ га онъ ние именовано, то е знакъ да е одъ едногъ на све однео, и да се она мысао и на свагдашиѣ клеветнике однети може, и кои су были, и кои есу, и кои ће быти.

КНЪИГА ВТОРА:

24. „Чувствителностію кипливый стр. 2. Шта е то?“ — То е то, да е Райѣ одвеѣ чувствовао или къ срцу прійміо, што е Србско племе мракомъ покрывено лишаваюћи се Исторіе, и зато е редко ово бреме на своя рамена узео, те израдио Исторію Србску.

25. „Сербскій Велизарій, кои е то?“ — Валда е свакій онай витезъ Србскій, кои бы судбу Велизаріевой подобну искусіо. А где таковы нема? —

26. „Ясну благость яко снѣгъ, стр. 3. Е ли благость ясна као снѣгъ?“ — И ово спада у испитиванѣ внутренѣ вредноће, о ко-

јој овде ние речъ. Но толкователь или учитель небы погрѣшио, кадъ бы дѣци то и овако изясніо: Ясно, бѣло, чисто у преносителномъ или тропійскомъ смыслу замѣною се. И будући да е боя снѣга бѣла, зато се и са чистотомъ и ясностю сложити може.

27. „Примѣромъ ли добрымъ кто слѣдуетъ стр. 5. нестои згодно.“ Шта ће ово да рекне „нестои згодно?“ Свакояко ние неразумително, но види се да дира у внутреню вредноћу, о којој ние речъ.

28. „Духомъ Павловымъ — Апостола разумѣва стр. 8.“ Тако е, дакле е разумително.

29. „Какова е была клевета? стр. 26.“ Та бы се најболѣ изъ Архиве Митрополитске дознати могла, кои е Г. Примѣтителю на руци была.

30. „Дышутъ ние славенски, тако и глазь е російско стр. 37.“ И ово е разумително, нетреба толкованя, и принадлежи къ внутренюј вредноћи, о којој, као што е речено, овдѣ ние речъ. И овде бы се могло пытати, да ли Г. Јоанновиѣ изъ истине мысли, да Мушицкій ние знао какова е то речъ глазь и дышутъ. Славенскій е еззыкъ пуиъ русскій речій и формій; кое чудо, да е и изъ Мушицковогъ пера една две ли речи руске кануле. За овакове ствари лепу намъ науку дае Ораціј говорехи: Sed ubi plura nitent, non paucis ego offendar maculis.

31. „Титана знаменованіе различно употреблява; сравни стр. 44. 50. и 159.“ Истина, тако е, дакле нетреба толкованя, ние неразумително. И ово принадлежи къ внутренюј вредноћи, о којој овдѣ ние речъ.

32. „Какова е то была милость Царя? стр. 58.“ И ово се могло изъ Архиве Митрополитске дознати, слѣдователно найприличније е, да е то самъ Г. Ев. Јоанновиѣ обясніо.

33. „Подъ Тарсяниномъ разумѣва Апостола Павла стр. 61.“ Тако е, дакле ние неразумително.

34. Чтима жъ доблестъ реши. Е ли ово погрѣшка, цта ли е? стр. 65.“ — То е

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

манко было погодити, да в типографска погрѣшка мѣсто „реци“, съ тимъ лакше, што е ова Ода печатана была већъ еданпутъ испре безъ ове погрѣшке.

35. „А зашто ние празднство видіо? стр. 67.“ Зато, што одъ 1812. до 1818. за шесть година, како е у Шишатовцаъ изъ двора Митрополитска отишао, ние на празднство долазіо. А долазіо ние зато, што е презренъ быо, слѣдователно небы га Митрополитъ радо видіо.

36. „Шта е было у Земуну да се каже ясно стр. 69.“ У Оди доста е речено, да е выше и опредѣлителнѣе, кварило бы можда внутреню цѣну. Кадъ е одъ царства налогъ изданъ, да се мртви поклапаю 1811. год. онда су се Земунцы извршеню тога налога яко противили, тога ради е самъ Митрополитъ дошао у Земунъ, те е Земунце миріо, скланио, и совѣтовао, да се Царской заповѣсти повиною и покоравоу.

37. „Труди исчезнуть вси стр. 71. а на стр. 134. и 145. другачіе говори.“ Труди у Шишатовцу и око Шишатовца чинѣни исчезнутѣ; ерь се ти состояе у зиданю ракицинице, оправляню келія, качаре, и правлѣню катарке, кое се съ временомъ порушава; то ние кадро одолѣти крону (времену), као што додае. Но „пѣснь моя поживетъ съ родомъ“, каже. Дакле они су труди за време, а пѣсна за вѣчностъ; слѣдователно овде се они труди узимаю у смотреню производа умны, душевны, пѣснословны. — А на стр. 134. и 145. каже, да ће и они труди врло дуго траяти, наравно по своіој вредности, не у отношеню на пѣсне нѣгове.

38. „Опасность грозитъ Сербской обители; какова? Кон е то быо врагъ несносенъ? стр. 113.“ Опасность грози, што е дугъ учиню, те опрало манастиръ, правіо ракициницу, качару, катарку, а године не приватиле, ледъ винограде потукао, шльиве озебле, па дугъ остао неодуженъ. Ето опасности. А врагъ несносанъ у манастиру, то е быо Партеніе са своимъ дружствомъ, кои е устао противъ нѣга са тужбама и секатуромъ. Ето врага несносна, кога е радъ быо изгнати.

39. „Умболди, безъ сумнѣ Александеръ Умболдъ и пр. 125.“ — Ено на стр. 219. у примѣчаніяма самъ Сачинитель подъ 4, каже, да разумѣва Александра Умболда, кои е прошао Америку и намѣрава посѣтити Индію.

40. „Чти Делиля 125. Шта е то?“ — Ено на стр. 219. у примѣчаніяма самъ Сачинитель каже, шта е, назначивши подъ 5, Делиль (Delille) славный французскій Пійта. Здѣ под-разумѣвается сочиненіе его: *L'imagination, poëme par Jacques Delille* II. edition 2 vol. a Paris. Изъ овога се види, да Г. Іоанновићъ ние ни читао честито примѣчанія, а каже да су недо-статочна.

41. „Шишатовцаъ, ели убожайшій во Фрушкой горѣ по Реметѣ? стр. 145.“ Ово е разумително, шта Поета каже; но сумня се диже, ели онъ истину казао; дакле се дира у внутреню вредноћу, о којој овде ние речъ; премда вредноћи внутренюи ништа сметало небы, башъ да бы сами рачуни манастирски са числама и противъ увѣреня нѣговога што до-казали. Убожество е относительно. Где су велике потребе, ако ће приходъ и повећій быти, па ако потребама неодговара, може веће убожество быти, него другде, где е приходъ поманій, али и потребе тако мале, да онаѣ овѣма одговара.

42. „Стѣни вѣщатъ будутъ тму лѣтъ; шта ће вѣщати, и е ли тако? стр. 145.“ И ово се разуме, него се пориче истина, дакле внутреня вредноћа дира, о којој овдѣ ние речъ. А шта ће вѣщати, и колико дуго, већъ е горе напоменуто.

43. „Какове су то тяжке борбе одъ де-сять лѣтъ сущаго Лукіана? стр. 150.“ За де-сетъ година, како е у манастиру Шишатовцу, искусіо е тяжке борбе. Ко е у манастиру на-стоятель быо, па су се противъ нѣга калуѣри дизали, онаѣ ће добро знати, какове су то тяжке борбе, съ калуѣрима се своимъ тера-ти, а съ њима за едномъ трапезомъ као са браћомъ ести.

44. „Зашто ницій пѣвецъ? стр. 151.“ Зато, што е имао манѣ него ништа; ерь е

іюштѣ дужанѣ быо, а мапастырско управлянѣ одузето му е было.

45. „Кои су то зли бѣде Раичу наносили? стр. 152.“ На ово упућуемъ Г. Іоанновића, да прочита рѣчи самога Раића у кнѣ. IV. Голубице стр. 15 до 21. где између осталога говори: „Тогда Г. Архіепископъ воспомнивъ отрицаніе мое отъ Типографіи отверзъ уста начатъ ядъ свой изливати на мене, называя мопеломъ за мое тупоносіе, калмукомъ за широкообразіе и татарчетомъ за маленоочіе, и ни къ чему годнымъ человекомъ, — и т. д. И далѣ: „Смертію его (Іоанна Архіепископа) и Ковильскій Архимандритъ избавися ужаснаго гоненія бывшаго на него отъ Архіепископа Іоанна. Всячески бо старашеса лишити его креста и достоинства. За что чрезъ цѣлый годъ процессъ водилъ съ Путникомъ. Но еже самъ невозможно совершити предхищенъ смертію, тое аки наслѣдное остави своему тогда бывшему Архидякону, иже по двадесяти лѣтъхъ, то есть въ 1785. Іунія 26. дне и дѣйствително соверши яко Епископъ Бачкій, и наругася бѣдному Архимандриту.

46. „Коя су то три рыса? стр. 153.“ Онъ їй ние хотео именовати, на едномъ мѣсту говорећи, да му имена нѣнова не скверне стиха, и да остану у мраку на вѣки. Треба ли да їй мы кажемо, и ако некажемо, смета ли стиховима? Та мы знали, та не знали, да разумѣва три калуђера, своя гонителя, Партенія, Исаія и Нићифора, све е едно.

47. „Какове су то худе тальиге быле, и зашто? стр. 154.“ Худе су тальиге, на коима се онъ возіо. А возіо се на тальигама зато, што му е са управлянѣмъ мапастыра одузетъ и подвозъ каручный, кои е као Архимандритъ и настоятель имао, као што и други настоятели имаю. Ёли му праведно или неправедно то одузето, и іюштѣ кметовима забранѣно, да му никакова подвоза не даду, то е друго питањѣ, о коме наравно овде ние речъ, ерѣ се ово све разуме и безъ тога.

48. „Кои е тай быо Онсица стр. 159.“ Валяда га већѣ можемо знати. Тай Онсица быо е Митрополитъ Стратимировићѣ, кои е

Путнику Епископу, кадѣ се овај за Мушицкога предѣ нѣмъ заузео, казао, да Мушицкій мирянствуе, све коешта пискара.

49. „Кои ли е тай Мізанеропъ стр. 160.“ Ваљда е онај истый, кои и Онсица.

50. „Коя е то членъ, коме присутствіе дочере духа Лукіанова не бѣ годно? стр. 175.“ Ваљда опетѣ онај истый, кои и Онсица и Мізанеропъ.

51. Зашто каже Аѣ. Стойковићѣ у второмъ плачу на смертъ Іоанна Раича: „Тибискѣ невѣрный“? — А како ово дође међу неразумителна мѣста стихотворенія Мушицкови? Међу тимъ Тибиску приличи овај епитетонъ „невѣрный“ по томе, што збогъ низки брегова или обала нагло прелива, многе землѣ топи, рони и токѣ свой мѣня.

Уважавајући достойно Г. Евгениа Іоанновића, надамо се, да ова питања, премда већа часть изванъ круга неразумителности замаша, неће бити съ тимъ намѣреніемъ свѣту предложена, да Мушицкова дѣла стихотворна, коя су единственна у свомъ роду помрачи, и у цѣни своіой внутрешной поколеба, или карактеру, духу и срдцу нѣговомъ моралну важность побіе, и понизи; ерѣ то нити бы сходно было изображенію нити достоинству нѣговому. По моему мнѣнію приличніе бы было, да е Г. Іоанновићѣ како по своему знаню, тако и положенію, самъ нѣка мѣста Мушицковы дѣла, о коима е мыслію, да ће дѣцы, а може бити и самима учительима, коима су обстоятелства непозната, неразумителна бити, изяснити и протолковати потрудіо се. То бы показивало праву и искренну желю къ већемъ напредку и къ обучаваню младежи неискусне, отворајући іой путь къ ясному и точному разумѣваню онога, што е важно и савршено, и тимъ уливајући іой вкусъ къ правомъ савршенству. Та доста е већѣ у книжеству Србскомъ пецаня безъ рада, и насртаня горы на болѣга, суете на праву цѣну, све подѣ покриваломъ ревности! —

Светићѣ.

КУНЦЪ ОДЪ КАУФИНГЕНЪ И НЪГОВИ СОЗАКЛЕТНИЦЫ.

(Съ немецкогь.)

Около половине петнайстогь столѣтїя вла-
дао е у Саксонїи Курфирштъ Фридрихъ, кои
е два сына: Ернеста и Алберта, имао. Првѣй
е быо у осамнайстой а другїй у дванайстой го-
дини, кадъ се слѣдуюћїй случай догодїо.

Кунцъ одъ Кауфингенъ быо е богатъ и
знаменитъ Саксонацъ, когь Боемцы заробе. О-
вай надаюћи се да ће га Фридрихъ, кои се чи-
нїо, као да о томъ ништа и незна, искупити,
морао е самъ за себе постарати се, и велику
сумму новаца, да се искупи, дати. Текъ што
се одъ Боемаца ослободїо, оде Фридриху, и
срдїто сумму ону новаца кою е за себе дао,
заиште. Овай му то одрєкне и ленъости нѣ-
говой, сбогъ кое е зла допао быо, преговори,
придодавши їоштъ к' томе, да ако му е нова-
ца, с' коима е себе искупио жао, нека иде о-
цетъ у Боемїю натрагъ у робство, па нек' нов-
це те исте узме; ербо и онако, нико се нѣго-
вомъ овдебыћу не радуе. — Кунцъ држећи
ово за увреду, разяри се, и тргне го мачъ на
Курфиршта. Овай, лудогъ овогъ продрзлив-
ца увати, одузме му добра, и заповеди, да се
у нѣговой Држави више не нађе. Безъ сва-
когъ размышляваня и далѣгъ препираня, оде
Кауфингенъ у Боемску.

Овде е мыслїо онъ, како бы овой срамо-
ти нѣму учинїной осветити се и добра своя
натрагъ добити могао. На скоро нађе онъ о-
воме прилику.

Кадъ се Фридрихъ посла ради свогъ у
Лаицгыгу бавїо, живили су нѣгови сынови ме-
хутимъ у старомъ и слабо утврѣномъ двору
Алтенбургу. Ово употреби Кауфингенъ на свою
ползу, и договори се, кадъ е добро разсудїо
стварь, са своимъ прїятелима, кои су такођеръ
изгнани Кавалѣри были, да се узъ мердевине
попну у дворъ Алтенбургъ, и оба сына укра-
ду. Предпрїятїе нїино за цело се учини, и
Прищевї ноћу у двору буду поватани и од-
ведени.

Старїегъ оправи Кауфингенъ са нѣговымъ
созаклетницама у Францїю, а млађегъ, кои о
робству брата свогъ нїе ништа знао, узме са
собомъ у Боемїю. Пре него су се обадве пар-
тае ове растале, завере се међу собомъ, ако
бы кои одъ нѣи быо уваћенъ, да нїпошто у-
краденогъ Принца, други не даю, докле се годъ,
овай уваћенїй не ослободи.

Кауфингенъ приспе већъ на атаръ боем-
ски, гди Принцъ одъ умора нїе могао већъ
више на коню усправо седити. Овде мысле-
ћи да е сигуранъ садъ, допусти младомъ Прин-
цу сяштити с' коня и пешице нѣи, а онъ самъ
удали се мало у шуму, да ягода Принцу, когъ
е жећъ морила, набере.

Међутымъ докъ е Кауфингенъ ягоде брао,
и другъ му спавао, прође на коню поредъ
Принца угляръ некїй, когъ овай замоли, да бы
му одвећъ жедномъ воде мало дао, и покаже
му се кое, обећаваюћи му, велику награду, ако
га одавде избави.

Докъ се овай разговарао, пробуди се о-
нога другъ, и кадъ опази, да се Принцъ са
странымъ некимъ разговара, потргне на онога
саблю, кое ударацъ угляръ вешто избегне, ви-
кне на слуге свое, ови брзо долете и вежуга,
а онъ самъ отрчи оногъ у шуму, кои се у
бршлянѹ, све свое оружїе оставивши у маму-
зама заплео, па га безъ сваке муке свлада, и
с' Принцемъ у манастиръ Гринхамъ одведе.

На скоро приспе овамо и Курфирштъ
Фридрихъ, да ову стваръ извиди и испїта, и
почемъ се уверїо одъ самогъ Кауфингена кои
о Ернесту ништа нїе говорїо, да е Алберта самъ
одвео и украо, одма га е їоштъ онай данъ
смрти предао. Кадъ се е на место губишта
попео быо, рекне Курфиршту: „Моя ће ти
смртъ срце изъ тела изчупати!“ гди у непре-
станомъ псованїю, оцрїћну свою душу и из-
пусти.

Садъ поити Фридрихъ са срећно избављ-
нымъ Албертомъ у Алтенбургъ; но како се
ужасне, кадъ любимогъ Ернеста ту не застане,
и о нѣговой се несрећї, да е и онъ украденъ,
извести. Као громомъ пораженъ стаао е ов-

де и оплакивао смртъ любимца свогъ, а особито, кадъ е заклетву крадљиваца, којомъ су се заверили, разумео. — „Заиста“ рекне онъ „ты си ми срце изъ тела изчупао; ты си смртъ твою ужасно надъ несрећнымъ оцемъ осветио!“ Често е онъ речи Кауфингенове повтарао, но ни мислити нив престао, еда ли јоштъ има средства, да бы се ма којомъ ценомъ Ернестъ спасти мого; на ово гласъ тромбете одъ стражара с' торня зауи, преказивајући госте. Курфирштъ изиђе предъ дворъ гди су се долазећи скупили. При његовомъ доласку суктали су мачеви изъ корица и севали у воздуху, к' заклетви готови, а Ернестъ е трчао у наручја очина, овако говорећи; „Мои крадљивци, Кауфингенови созаклетници, каю се злочинства свогъ, и надаю се милости оца могъ и опрощаю!“ Курфирштъ кои е любимогъ сына садъ већъ у наручјама имао, забрављајући све, радо имъ опрости, на кое и Албертъ дође, гди су садъ видећи га злочинци славили и благосиљали часъ онај, у комъ су се одъ безчинства њиногъ одвратили.

П А С Т Ы Р Ћ.

Едно прекрасно јутро пасо е пастыръ свое стадо. Величественность излазећегъ сунца, лепота предъла, богатство њива и поля около њга лежећи, веселость стада, кое е скакајући и шалећи се рану своју тражило, благопрјатна песмица шеве у воздуху, све е ово њгово срце дирало; онъ помисли на Бога кои е свию овы створена быће дао, њи обдржава и многостручнымъ благословомъ своимъ прелива, на се опомене онога, што е прошасте неделъ преповедникъ о благости и величю божіемъ говорио. У њговой души развио се смирене мысли и благо намеренъ: „Боже, Боже,“ рекне онъ „ты си превеликій и премилостивъ! Како ли е красно све ово што си саздао, и како самъ срећанъ, да те могу као таковогъ познати и величати! Я самъ овде усамљенъ, но ты Господи призиришь на мене, и даешъ ми благословъ твой и у самомъ усамљеномъ овомъ

животу, кадъ твою волю испуњавамъ. Тако е, я ћу узвику овомъ момъ веранъ остати, зла ћу се чувати, а добро ћу чинити; еръ то е божя воля; а и да с' чимъ бы могао я сиромашакъ мою благодарность прама Богу показати другчје, развѣ чрезъ искренно срце мое и покорность?“ По овомъ крене свое стадо на болю пашу, тражећи добро, а и избегавајући зло и шкодљиво коренъ, за болестника, кои е у селу лежао; онъ е одсадъ најревностније сваку прилику употребљао, како бы добро свомъ сочовеку учинити и на ползу му быти могао. Ово се допадне одвећъ свима његовымъ селянима; они су њга искрено любили, нити су му у слабости и старости њговой, какву нужду трпити дали.

Дакле може се и у најсиромашніемъ и бѣдніемъ стану, смиренъ быти, добро чинити, да, и међу своимъ солюдма, заслуге имати.

С М Ъ С И Ц Е.

Крезусъ Краль Лидіе имао е сына едногъ лепогъ прелепогъ, кои е одъ рођеня свогъ немъ быо. Каква се средства нису употребљавала само да бы му се езикъ одрешіо, и да бы говорити мого, но све е было бадава. Кадъ су Персіянцы Крезуса побѣдили, Лидіу освоили и главну варошь Сардесъ на јурищъ отели, залети се еданъ одъ персіјски војника на Крезуса кога нив познавао с' голымъ начемъ. Сынъ њговъ, видећи животъ милогъ родителя свогъ, да се у грозећој опасности лелуя, уплашенъ, викне: „Војниче, поштеди Краля Крезуса.“ При овимъ речма испадне мачъ изъ руке војника, и Крезусъ се спасе. Дакле любовь благодарногъ сына прама оцу, већма е дѣйствовала, него све до садъ употребљене лекарске помоћи.

(Памятствованъ) Профессоръ Шрекъ у Віттенбергу быо е у стану, Историю Реформата за цело польъ године, коя е у 100. табака списана, заедно са именма, числама, и наводенѣмъ мѣста изъ други кнѣига, безъ да ій предъ собомъ има, најточніе предавати.